

Bestuursverslag en
jaarrekening 2009
Stichting Leren van Elkaar

Voorwoord

Voor u ligt het tweede jaarverslag van Stichting Leren van Elkaar. Als bestuur kijken wij terug op een bijzonder en geslaagd tweede projectjaar van het project 'Leren van de Besten'. Na de opstart van het project in september 2007 kunnen wij met trots en naar tevredenheid aangeven dat de ingeslagen weg door de families en binnen de dorpen voortvarend is voortgezet. Daarnaast is de methode Pachamama Raymi dusdanig in het oog gesprongen dat het GtZ, de belangrijkste Duitse ontwikkelingsorganisatie, het Pachamama Raymi team heeft gevraagd essentiële onderdelen van haar wederopbouwwerkzaamheden na de aardbeving van 15 augustus 2007 voor haar rekening te nemen. Hierbij heeft een kruisbestuiving plaatsgevonden met de werkzaamheden binnen het project Leren van de Besten.

Na de start is de doelgroep van het project 'Leren van de Besten' uitgebreid en is er een sterk vervolg gegeven aan de al ingeslagen weg. Een aantal voorbeelden van dit sterke vervolg zijn:

- De doelstelling voor het aantal families dat over een zelfgebouwd toilet beschikt na de looptijd van het project (4 jaar) is na het tweede projectjaar al ruimschoots gehaald. In veel woningen wordt de bijtende rook van de kookvuurtjes nu afgevoerd door zelfgebouwde schoorstenen. De doelstelling zoals deze voor het einde van het 4^e projectjaar is geformuleerd is al voor 96% gehaald.
- afval wordt nu verzameld in eigenhandig gegraven afvalkuilen. De einddoelstelling is hier al gerealiseerd
- Voor het herbebossen van het district was de doelstelling het aanplanten van 720.000 boompjes. Inmiddels zijn er al 2.325.000 boompjes gepland en worden er nog 97.000 boompjes opgekweekt in de verschillende boomkwekerijen

In een aantal gevallen worden de activiteiten door de families boven verwachting opgepakt. Dit resulteert er in dat er nu al gewerkt kan worden aan verbreding en verdieping, hetgeen eigenlijk pas voor het laatste projectjaar op het programma stond. De eerste stappen worden dan ook gezet om vanuit het experiment door te stromen naar daadwerkelijke structurele en duurzame veranderingen.

In maart 2010 is de jaarrekening 2009 beoordeeld door Deloitte. De volledige tekst van de beoordelingsverklaring treft u aan het einde van dit Bestuursverslag.

Namens het bestuur van Stichting Leren van Elkaar,

Jan van den Bosch
(voorzitter)

Inhoudsopgave

pagina

Voorwoord

1. Inleiding en algemene gegevens
2. Verslag van de activiteiten
doelstelling en resultaten
knelpunten bij de uitvoering
wijze van evaluatie
duurzame aanpak
3. De voorlichtings- en fondsenwervingsactiviteiten in Nederland
4. Bestuurlijke voornemens en afsluitende opmerkingen
5. Jaarrekeningen en beoordelingsverklaringen

Bestuursverslag van het 2^e jaar van het project 'Leren van de Besten' (januari 2009 t/m december 2009)

1. Inleiding en algemene gegevens

Extreme armoede moet uitgebannen worden. Dit is de doelstelling van de Verenigde Naties. De Stichting Leren van Elkaar wil hieraan bijdragen door te laten zien dat zelfs de meest extreme armoede snel, tegen lage kosten en op grote schaal kan worden bestreden.

De resultaten van de twee jaar dat wij bezig zijn, laten overduidelijk zien dat in het gebied waar wij werken, de bevolking zich zelf van hun armoede kan verlossen, als ze de benodigde kansen maar krijgen. De verpauperde bevolking is niet het probleem, maar de sleutel tot de oplossing.

Onze bijdrage aan een rechtvaardiger wereld is klein maar van groot belang voor de 15.000 mensen in Peru waar ons project zich op richt. We hopen en geloven ook dat onze bijdrage van belang is, omdat we laten zien dat het uitbannen van extreme armoede mogelijk is door het enorme potentieel, dat binnen de bevolking zelf aanwezig is, te mobiliseren.

De doelstelling van de Stichting Leren van Elkaar is het verbeteren van de kwaliteit van leven van kansarme boeren in 2e en 3e wereldlanden. De Stichting tracht haar doelstelling te verwezenlijken door het opzetten en ondersteunen van projecten waarin investeren in de mensen centraal staat, met name in het verspreiden van de kennis en vaardigheden die in de bevolking voorhanden zijn. Vandaar dat onze stichting "Leren van Elkaar" heet. Bovendien motiveren wij de zelfwerkzaamheid van de mensen bij het in praktijk brengen van de opgedane nieuwe kennis en vaardigheden.

De belangrijkste activiteit van de Stichting Leren Van Elkaar is de uitvoering van het project 'Leren van de Besten', dat 1 september 2007 van start is gegaan. Doelstelling van het project is om de kwaliteit van leven en het toekomstperspectief van 2.500 verpauperde Peruaanse boerenfamilies, ongeveer 15.000 mannen, vrouwen, kinderen en bejaarden, ingrijpend te verbeteren.

Het bijzondere van het project is dat gebruik gemaakt wordt van de Pachamama Raymi methode, waarbij de doelgroep wordt gemotiveerd om nieuwe kennis te vergaren en wordt gestimuleerd tot zelfwerkzaamheid. Hierbij wordt gebruik gemaakt van studiebezoeken aan families en dorpen die de noodzakelijke veranderingen al hebben doorgevoerd en van wedstrijden die de mensen enorm stimuleren om aan de slag te gaan.

Tijdens hun bezoeken kunnen de bezoekers zien op welke manieren ze meer en meer gevarieerd kunnen gaan produceren en daardoor de ondervoeding van hun kinderen sterk kunnen verminderen. Daarnaast leren ze hoe ze hun inkomen kunnen vergroten en hoe ze hun huisvesting en persoonlijke hygiëne kunnen verbeteren. Na terugkeer van de studiereizen passen de boeren en boerinnen de nieuw verworven kennis direct toe in hun eigen situatie. Volgens het principe 'al doende leert men' wordt deze kennis ook overgedragen aan de rest van het dorp. Aan het eind van elke wedstrijd worden de families en dorpen, die de meeste vooruitgang hebben geboekt, beloond met aantrekkelijke prijzen. Elk van de wedstrijden neemt ongeveer 6 maanden in beslag.

Het project 'Leren van de Besten' wordt uitgevoerd met medewerking van de Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling (NCDO). De bijdrage van de NCDO aan de begroting vanaf het eerste projectjaar bedraagt tot nu toe ruim € 100.000,=. We zijn er trots op dat de NCDO ons initiatief kwalificeert als 'een uitstekend project'.

Statutaire naam: Stichting Leren van Elkaar
Datum van oprichting: 19 juni 2006
Vestigingsplaats: Rotterdam
Rechtsvorm: stichting

Doelstelling van de Stichting Leren van Elkaar

De doelstelling van de Stichting 'Leren van Elkaar' is het verbeteren van de kwaliteit van leven van kansarme boeren in 2^e en 3^e wereldlanden. De Stichting tracht haar doelstelling te verwezenlijken door het opzetten en ondersteunen van projecten waarin de volgende thema's centraal staan:

- het stimuleren van kennisuitwisselingen;
- het motiveren van de zelfwerkzaamheid van de doelgroep bij het in praktijk brengen van de tijdens de uitwisselingen opgedane kennis en vaardigheden.

De Stichting heeft uitdrukkelijk niet tot doel het maken van winst.

Samenstelling bestuur en directie

Sinds de datum van oprichting van de Stichting wordt het bestuur van de Stichting gevormd door:

Voorzitter: de heer Johannes van den Bosch
Secretaris: de heer Johannus Adolphus van der Horst
Penningmeester: de heer Leonard Erik Ulbe Jansen
Algemeen lid: de heer Siwert de Groot

Directeur: de heer Willem van Immerzeel (per 2009 heeft hij de positie overgenomen van de heer Piet Romein)

Samenwerkende partnerorganisatie

2. Verslag van de activiteiten

Het verslag van de activiteiten heeft betrekking op de periode 1 januari 2009 t/m 31 december 2009.

De belangrijkste activiteit van de Stichting is het project 'Leren van de Besten', waarvan de daadwerkelijke uitvoering van start is gegaan op 1 september 2007.

De uitvoering van het project "Leren van de Besten"

Het project "Leren van de Besten" beoogt duurzame verbeteringen te introduceren in een groot aantal dorpsgemeenschappen, met name op het gebied van de preventieve gezondheidszorg en het beheer van natuurlijke hulpbronnen (landbouwgrond, grasland, vee, gewassen, bomen, etc.). Deze verbeteringen komen voornamelijk tot stand door kennisoverdracht binnen de doelgroep ("peer learning"). Deze vorm van "onderwijs" is bijzonder effectief. Dit werd gedemonstreerd tijdens het eerste projectjaar in de vele dorpsgemeenschappen waar wij werkzaam zijn. Ook tijdens het tweede jaar bleek dit weer het geval te zijn.

De resultaten van het project bleven in Peru niet onopgemerkt en was reden voor de GtZ (de belangrijkste Duitse ontwikkelingsorganisatie) om essentiële onderdelen van een project gericht op wederopbouw na de enorme aardbeving van 15 augustus 2007 met hetzelfde Pachamama Raymi team uit te voeren. Het Pachamama Raymi team kreeg tot taak om na de ramp de rurale economie weer op poten te helpen en andere middelen van bestaan aan te dragen in de getroffen –rurale- gebieden voor zo'n 20.000 mensen in bijna 100 dorpen in 16 districten. Ons project heeft in belangrijke mate bijgedragen aan een succesvolle start van dit project dat nu bekend staat als "AYUPER", aangezien wij in staat waren een grote groep goed getrainde boeren naar het getroffen gebied te sturen. Bovendien konden de mensen die daar door de aardbeving waren getroffen studiereizen maken naar de dorpen waar ons project de afgelopen twee jaar al veel heeft verbeterd.

De start van dit project had ook voordelen voor ons eigen project en de boeren van de dorpen waar wij werken. "Onze" boeren hebben veel geleerd in dit enorme gebied, niet alleen diegenen die er heen zijn gegaan om hun collega's te helpen. We hebben ook studiereizen kunnen maken naar dit gebied, bijvoorbeeld naar Yauyos waar veel meer kennis aanwezig is over de productie van bijvoorbeeld fruit (appels, druiven, etc.).

De manier waarop het project duurzame verbeteringen introduceert is kennisoverdracht, echter de voortgang van het project wordt gemeten aan de hand van tastbare resultaten. Het gaat er dus om dat de mensen nieuwe dingen leren *én toepassen*. Om dit soort resultaten te behalen bij een meerderheid van de bevolking is het nodig dat deze mensen enorm gemotiveerd zijn. Een effectief instrument hiervoor zijn wedstrijden tussen families en tussen dorpen. Daarnaast zijn de capaciteiten van het personeel van groot belang. Ons personeel in het veld bestaat uitsluitend uit boeren en boerinnen, wat de geloofwaardigheid onder de boeren zeer ten goede komt. Bovendien beschikt het personeel over de nodige kennis en vaardigheden in vrijwel alle innovaties die geïntroduceerd dienen te worden. Verder worden er hoge eisen gesteld aan hun analytisch vermogen en "sociale vaardigheden" (leiding geven, contacten onderhouden met boeren, andere projecten en overheidsinstanties, etc). Degenen die al de nodige elementen in huis hebben, komen in aanmerking om "coördinator" te worden van een district.

De coördinator wordt verantwoordelijk gesteld voor het behalen van "resultaten", hetgeen wil zeggen, dat hij/zij er voor dient te zorgen dat voldoende families deelnemen en dat al die families op vrijwel alle onderwerpen vooruitgang boeken. Daartoe beschikt de coördinator over de mogelijkheid zijn/haar personeel te selecteren en naar eigen inzicht andere middelen aan te wenden, zoals het verhogen van prijzen, het organiseren van cursussen, samenwerken met andere organisaties, gebruik maken van radio, affiches, het kopen en distribueren van zaad voor bomen, etc. Het aanwenden van deze middelen dient te gebeuren in goed overleg met de projectleiding.

Een eerste indicatie voor de mate waarin vernieuwingen zijn geïntroduceerd binnen de doelgroep is de

deelname van de families aan de wedstrijden. Volgens de gehanteerde methode is gedurende het 1^e projectjaar een minimale deelname nodig van 15 tot 30% van de bevolking van de deelnemende dorpen.

Om een duurzaam resultaat te halen, dient dit percentage in het tweede projectjaar te groeien tot boven de 60%, idealiter tot 80% en zich in het derde en vierde projectjaar op dat niveau te handhaven.

Momenteel (december 2009 / januari 2010) bevinden de deelname en deelnamepercentages zich iets onder de eisen van de gebruikte methodologie. Verwacht wordt dat binnen enkele maanden de deelname weer aan de eisen voldoet. Er is enige variatie gedurende het jaar, zoals kan worden opgemaakt uit de twee laatste kolommen van onderstaande tabel (van september 2009 en december 2009). Echter het district Caicay blijft enigszins achterlopen (zie tabel).

Deelname van dorpen en families aan het project

District	Aantal dorpen	Totaal aantal families	Aantal deelnemende Families (Dec 2009-Jan 2010)	Deelname Dec 2009-Jan 2010 %	Deelname September 2009 %
Caicay	12	764	309	40%	52%
Challabamba	20	899	513	57%	73%
Ocongate MD	8	614	340	55%	78%
Total	40	2,277	1,162	51%	67%
Doelstelling		2,800	1,400	50%	50%

Het behalen van de doelstellingen

Volgens het Projectplan: Door de uitvoering van het project zullen 3 doelstellingen worden gerealiseerd

- 1) het verbeteren van de preventieve gezondheidszorg (terugdringen van ondervoeding, verbetering van huisvesting en persoonlijke hygiëne).
- 2) het herstel van het ecosysteem en het ontwikkelen van de economie (herbebossing, herstel weidegronden en verbetering van opbrengsten uit veeteelt en landbouw).
- 3) het versterken van de eigen cultuur en het versterken van sociale netwerken.

Volgens het Projectplan: Voor het eind van het vierde jaar zullen de volgende eindresultaten zijn gerealiseerd:

- 1) de inkomsten, de beschikbaarheid en de variëteit van voedsel zullen sterk zijn verbeterd:
- 2) de samenstelling en de bereidingswijze van de maaltijden zullen sterk zijn verbeterd:
- 3) de conditie en het beheer van bossen, landbouwgronden en weilanden zal sterk zijn verbeterd:
- 4) het project zal ook een belangrijke verbetering geven van:
 - a. **de kwaliteit** van minimaal 50% **van de woningen**, (verbeterde kookplaatsen, etc.).
 - b. **de persoonlijke hygiëne** (minimaal 50% van de families zal een toilet hebben gebouwd en het kleinvee zal zijn ondergebracht in kooien.
 - c. Ten minste 80% van de dorpen zal haar (zwerf)afval hebben ondergebracht in vuilniskuilen.)

De activiteiten van het project beperken zich tot training, kennisuitwisseling en motivatie. Voor het realiseren van elk van de genoemde eindresultaten zijn activiteiten gepland, die door de bevolking worden uitgevoerd. De monitoring beperkt zich tot de activiteiten die door de bevolking zijn gerealiseerd.

Hieronder volgt per doelstelling het aantal en percentage van de families of dorpen die de betreffende activiteit hebben gerealiseerd.

Samenvattend kan worden gesteld dat de doelgroep al ver is gevorderd voor wat betreft het realiseren van bovenstaande doelstellingen. Echter voor het verkrijgen van een duidelijk beeld van de bijdrage van deze resultaten in de beoogde eindresultaten is een evaluatie nodig. Deze evaluatie is gepland voor medio 2010.

Doelstelling 1: Het verbeteren van de preventieve gezondheidszorg.

Deze doelstelling dient te worden gerealiseerd middels de deelresultaten R4, R5, R10 en R11 (zie Annex 1)

Deelresultaat		Te behalen resultaat volgens projectplan in 4de projectjaar		Behaalde resultaten 2e projectjaar (per dec.2009)		% van te behalen resultaten
		Aantal	%	Aantal	%	
Verbetering kookplaats (rookoverlast verminderd)	R10	1139 families	50%	1097 families	48%	96%
Toilet gebouwd	R11	1139 families	50%	1426 families	63%	125%
Kleinvee in kooien	R11	1139 families	50%	687 families	30%	60%
Controles van meedoen aan inentingscampagnes, pre- postnatale controle **	R4, R5	1139 families	50%	990 families	43%	87%
Moestuin **	R4, R5	1139 families	50%	796 families	35%	70%
Afval in afvalkuilen	R11	32 dorpen	80%	38 dorpen	95%	119%

** Een aantal indicatoren zijn toegevoegd/gewijzigd omdat gegevens beschikbaar waren en relevant zijn voor het te meten resultaat.

Halverwege het project (na 2 jaar) dienen alle percentages in de laatste kolom boven de 50% te liggen. Uit bovenstaande tabel blijkt dat voor wat betreft het verbeteren van de preventieve gezondheidszorg, 60 tot ruim 100% van de te behalen deelresultaten al zijn geboekt. Hierbij kan worden aangetekend dat in twee jaar tijd de belangrijkste deelresultaten voor het verbeteren van de gezondheid van de bevolking al dicht bij de 100% liggen (kookplaatsen, gezondheidscontroles) of inmiddels al zijn behaald (toiletten, afval in afvalkuilen). Voor wat betreft de preventieve gezondheidszorg is binnen twee jaar het gestelde einddoel al bijna bereikt.

Doelstelling 2: het herstel van het ecosysteem en het ontwikkelen van de economie.

Deze doelstelling dient te worden gerealiseerd middels de deelresultaten R1, R2, R3, R6, R7, R8 en R9 (zie Annex 1)

Deelresultaat		Te behalen resultaat volgens projectplan in 4de projectjaar		Behaalde resultaten 2e projectjaar (per dec.2009)		% van te behalen resultaten
		Aantal	%	Aantal	%	%
Betere manier van fokken van kleinvee.	R1	1139 families	50%	893 families	39%	78%
Betere manier van fokken van grootvee.	R2	1139 families	50%	682 families	30%	60%
Gebruik van beter zaad- en pootgoed *	R3	1139 families	50%	917 families	40%	81%
Beter gebruik van natuurlijke mest	R3	1139 families	50%	441 families	19%	39%
Aantal boomkwekerijen *	R7	32 dorpen	80%	36 dorpen	90%	113%
Aantal boompjes in boomkwekerijen *	R7			97,900		
Aantal boompjes geplant **	R7	720,000	100%	2,325,000***	323%	323%
%Productie graszaad *	R6	32 dorpen	80%	29 dorpen	73%	91%
Geïrrigeerd oppervlak (uitbreiding bebouwd oppervlak) *	R3 / R8	40 dorpen	100%	27 dorpen	68%	68%
aanleg van landbouwterrassen *	R9	40 dorpen	100%	28 dorpen	70%	70%

* Sommige (indicatoren van) deelresultaten zijn aangepast aan beschikbare en meer relevante informatie.

** Volgens de deelresultaten van het projectplan, dienen er aan het einde van het projectjaar 600 hectare te zijn herbebost. Dit komt overeen met ongeveer 720,000 boompjes.

*** Van de ruim twee miljoen boompjes, werd de helft in nauwe samenwerking met het district Ocongate gepoot, waarbij Pachamama Raymi zorgde voor een klein deel van het zaad, een deel van het benodigde personeel, en de motivatie bij de bevolking.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat voor wat betreft het herstel van het ecosysteem en het ontwikkelen van de economie, tussen 39 tot ruim 100% van de te behalen deelresultaten al zijn geboekt. Indrukwekkend is met name het aantal boompjes dat is gepoot (ruim twee miljoen).

Op de helft van het project, dienen alle percentages in de laatste kolom boven de 50% te zijn. Het enige onderdeel dat achterblijft is het beter gebruik van natuurlijke mest (39%).

Doelstelling 3: het versterken van de eigen cultuur en het versterken van sociale netwerken.

Deze doelstelling dient te worden gerealiseerd middels de deelresultaten R8 (zie Annex 1)

Deelresultaat		Te behalen resultaat volgens projectplan in 4de projectjaar		Behaalde resultaten 2e projectjaar (per aug.2009)		% van te behalen resultaat
		Aantal	%	Aantal	%	%
Deelname aan kunstwedstrijden ***	Rx		50%	562	25%	N/D
Verbeteren en beschilderen van huis ***	Rx	1,594 families	70%	838 families	37%	53%
Deelname aan inter-regionale studiereizen ***	R8	500 personen		314 personen	63%	63%
Oprichting en effectief functioneren van raad van juryleden ***	Rx	40 dorpen	100%	38 dorpen	100%	95%

*** Bij de derde doelstelling ontbreekt het in het projectplan aan de formulering van deelresultaten om de voortgang te kunnen beoordelen, vandaar dat deze deelresultaten (Rx) worden voorgesteld.

N/D Voor dit onderdeel zijn geen gegevens beschikbaar

Halverwege het project dienen alle percentages in de laatste kolom boven de 50% te liggen, wat voor de derde doelstelling het geval is, zoals uit bovenstaande tabel blijkt (tussen 53 tot 95% van de te behalen deelresultaten zijn reeds geboekt).

Aan het einde van het 2^e projectjaar is een video gemaakt die een beeld geeft van de tot dusver behaalde resultaten. Deze video (met Nederlandse ondertiteling) is te bekijken via:

<http://www.alpakita.com/videoraymi/pachamamaraymi2-dutch.wmv>

Ook op YouTube is deze video te zien (in drie stukken gedeeld):

<http://www.youtube.com/watch?v=qWpF914E7WQ>

<http://www.youtube.com/watch?v=VbzXz98O1wQ&feature=channel>

<http://www.youtube.com/watch?v=U0iL6FWyIJo&feature=channel>

Andere video's van het project en Pachamama Raymi zijn te vinden op:

<http://www.dexcel.org/english/publicaciones.html>

De mensen kunnen heel veel op eigen kracht doen

Het overgrote deel van de activiteiten zoals omschreven in paragraaf 3.1 van het projectplan, is uitgevoerd. Daarbij moet worden opgemerkt dat het project 'Leren van de Besten' een wezenlijk andere benadering en aanpak hanteert dan een groot aantal van de meer conventionele rurale hulpprojecten.

In veel gevallen is het personeel van meer conventionele projecten direct betrokken bij de daadwerkelijke uitvoering van allerlei activiteiten. Ons project bouwt geen toiletten, legt geen moestuinen aan, verbetert het weidebeheer niet. Deze en vele andere activiteiten worden door de families zelf uitgevoerd, gebruik makend van hun eigen middelen. Participatie van de doelgroep is dus waar het om draait.

Ook de kennisoverdracht is wezenlijk anders georganiseerd. Veel rurale hulpprojecten maken gebruik van technici die hun kennis op de doelgroep overbrengen, wat wel wordt gezien als “top down”. Ons project kenmerkt zich door horizontale kennisoverdracht. Ons project brengt boeren en boerinnen bij elkaar, zodat ze van elkaar kunnen leren, en het stimuleert de mensen om vernieuwingen te bedenken en om in hun eigen praktijk toe te passen wat ze bij anderen hebben gezien.

Ons project mobiliseert haar doelgroep om in hun eigen ontwikkeling te investeren.¹

Bijdrage van de lokale overheden

De bijdrage van de lokale overheden in het jaar 2009 is weergegeven in onderstaande tabel.

	Voorziene bijdrage 2009	Gerealiseerde bijdrage 2009	Vershil	%
Caicay	€ 12.900	€ 4,128	€ 8.772	32%
Challabamba	€ 15.538	€ 4,650	€ 10.888	30%
Ocongate	€ 11,638	€ 11,663	€ -25	100%
TOTAL (Euro)	€ 40.075	€ 20,440	€ 19.635	51%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het District Ocongate haar verplichtingen voor wat betreft de bijdragen is nagekomen. Ook in meer algemene termen is de samenwerking met het district Ocongate, inclusief B&W en personeel, uitstekend.

In het geval van Caicay was er gedurende het jaar 2009 een grote korting op het budget die vanuit de centrale overheid werd opgelegd. Ook in dit district is de samenwerking op alle gebieden uitstekend. Ondanks deze financiële korting heeft het district een grote bijdrage geleverd aan het project. Zeker als je in aanmerking neemt dat het district hierdoor al haar eigen personeel moest ontslaan.

Het district Challabamba blijft achter bij de verwachtingen voor wat betreft de bijdrage. Bovendien was de samenwerking met B&W suboptimaal. De samenwerking met het personeel van het district was daarentegen goed. Tegen het einde van 2009 is ook de samenwerking met B&W aanzienlijk verbeterd en kwam ook haar financiële bijdrage aan het project op gang. Dit komt voornamelijk doordat het project haar coördinator voor Challabamba heeft vervangen.

Kennisuitwisseling

Kennisuitwisseling tussen boeren (“peer learning”, “Leren van elkaar”) is een centraal element van de methodologie Pachamama Raymi en is een dagelijkse taak van het personeel van het project. Er vinden naast de dagelijkse uitwisseling tussen personeel en deelnemers aan het project een groot aantal activiteiten plaats, zoals onderstaande tabel weergeeft. De kennisuitwisseling vindt plaats tussen families van één district, tussen districten, maar ook met boeren uit ver weg gelegen gebieden, zoals Yauyos (een provincie van het departement Lima), Cajamarca, en Pampa Galeras.

Nº	Datum	Kennisuitwisselingsactiviteiten	Aantal deelnemers
1	11/02/09	Trainingscursus van juryleden district Challabamba	67
2	12/02/09	Trainingscursus van juryleden district Ocongate	41
3	28/02/09	Studiereis naar Arequipa met vertegenwoordigers van Challabamba	35
4	13/03/09	Trainingscursus van juryleden district Ocongate	38
5	19/03/09	Trainingscursus van juryleden Ocongate	35

¹ De methode Pachamama Raymi zelf, als “vervoermiddel” voor innovaties tussen boeren en dorpen, wordt beschreven in het boek “Poverty, How to accelerate change”, dat beschikbaar is op: www.dexcel.org/pdf/Capacity-Development.pdf.

6	21/03/09	Trainingscursus van juryleden dorp de Pallca	53
7	24/03/09	Trainingscursus van juryleden district Ocongate	41
8	27/03/09	Trainingscursus voor families en juryleden van Patapallpa Alta	21
9	28/03/09	Cursus CO2 beheer district Challabamba	60
10	31/03/09	Studiereis naar Puno van het district Challabamba.	5
11	01/04/09	Studiereis van district Caicay naar Arequipa	10
12	09/04/09	Trainingscursus voor families van Patapallpa Baja	55
13	15/04/09	Trainingscursus in kuilvoer en yoghurt voor Jullicunca	31
14	16/04/09	Trainingscursus van juryleden district Ocongate	50
15	18/04/09	Trainingscursus over kuilvoer en yoghurt voor Patapallpa Baja	21
16	20/04/09	Trainingscursus voor families en juryleden van dorp Lambrampata	69
17	20/04/09	Studiereis naar Arequipa voor het district Challabamba	11
18	23/04/09	Studiereis voor het district Caicay Chincheros, Anta, Mollepata	45
19	24/04/09	Trainingscursus over kuilvoer en yoghurt voor het dorp Huacatinco	13
20	25/04/09	Trainingscursus diverse thema's Ocongate	20
21	27/04/09	Studiereis dorpen van Ocongate naar dorpen van hetzelfde district	43
22	08/05/09	Trainingscursus van juryleden district Ocongate	52
23	11/05/09	Studiereis naar Puno voor het district Challabamba	6
24	22/05/09	Trainingscursus van juryleden van het district Caicay	44
25	23/05/09	Studiereis van het district Ocongate naar Racchi, etc.	33
26	23/05/09	Trainingscursus voor juryleden van Challabamba	54
27	14/06/09	Trainingscursus voor juryleden van het district Caicay	21
28	14/06/09	Trainingscursus voor familias van Chimor in visteelt.	45
29	16/06/09	Trainingscursus voor juryleden Ocongate.	49
30	21/06/09	Trainingscursus voor juryleden van het district Caicay.	27
31	25/06/09	Trainingscursus voor juryleden en presidenten van Ocongate.	45
32	10/07/09	Trainingscursus en selectie van juryleden voor Challabamba.	46
33	14/07/09	Studiereis naar Pampas Galeras voor het District Challabamba in beheer van Vicuñas.	3
34	22/07/09	Studiereis voor juryleden van Caicay naar het District Ocongate	31
35	23/10/09	Trainingscursus voor juryleden van district Challabamba.	37
36	15/11/09	Studiereis voor personeel van Challabamba naar Ocongate,	5
37	28/11/09	Studiereis voor families van Caicay naar Cajamarca	20
38	03/12/09	Studiereis van district Challabamba naar Ocongate.	28
39	08/12/09	Studiereis van district Challabamba naar Yauyos (Lima).	17
40	18/12/09	Studiereis van Caicay naar Ocongate met juryleden	20
		Totaal aantal deelnemers (*)	1,347

(*) sommigen personen hebben aan méér dan één activiteit deelgenomen.

Mogelijk lijkt deze lijst activiteiten indrukwekkend. Echter, activiteiten zijn slechts zinvol wanneer de diverse innovaties ook op grote schaal worden toegepast. Het onderdeel “**Het behalen van de doelstellingen**” is daarom een betere illustratie voor wat is bereikt dan een lijstje activiteiten.

Onderstaande tabel geeft alle materialen weer die in 2009 aan de dorpen in de drie districten zijn “uitgedeeld”. De lijst bestaat vooral uit zaad voor bomen, jonge visjes en visseneitjes.

Nº	Datum	Materiaal	Euro
1	21/01/09	Boomzaad	450.00
2	06/02/09	Boomzaad	249.50
3	08/02/09	Plastic zakjes voor uitpoten boompjes district Caicay	39.00
4	15/02/09	Jonge visjes (forellen) district Challabamba	400.00
5	25/02/09	Transporta boompjes naar district Ocongate	0.00
6	12/03/09	Jonge visjes (forellen) district Caicay	400.00
7	13/03/09	Boomzaad	169.93
8	13/03/09	Jonge visjes (forellen) district Ocongate	400.00
9	14/03/09	Transport fruitboompjes districten Ocongate en Caicay	0.00
10	19/03/09	Constructie materiaal voor incubatiekamers vissen (Forellen)	28.00
11	07/04/09	Jonge visjes (forellen) district Challabamba	400.00
12	16/04/09	Zaad voornamelijk dennebomen (radiata)	180.00
13	14/06/09	Jonge visjes (forellen) district Challabamba	300.00
14	16/06/09	Zakjes voor uitpoten boompjes en bomenzaad voor district Caicay	188.75
15	28/06/09	Visseneieren voor Challabamba	300.00
16	05/07/09	Jonge visjes (forellen) Pachamachay – Challabamba	400.00
17	09/09/09	Bomenzaad voor District Challabamba	142.75
18	15/09/09	Bomenzaad voor District Challabamba	33.50
19	14/10/09	Gereedschap voor veehouderij en fruitteelt	100.75
20	24/11/09	Bomenzaad voor district Ocongate	15.50
21	03/11/09	Plantjes voor ui District Caicay	80.00
22	06/11/09	Groentezaad voor Caicay.	10.75
		Totaal (Euro)	4,288.43

De vraag hierbij is uiteraard of het leveren van materiaal kan beklijven. Het beantwoorden van deze vraag is eenvoudig:

- Het gaat slechts om ongeveer 100 euro per dorp.
- Voor wat betreft het zaad voor bomen. Binnen enkele jaren zullen de miljoenen bomen volop zaad produceren.
- Visteelt; Het district Ocongata is een goed voorbeeld. Toen het project ruim twee jaar geleden begon in 8 dorpen was er geen visteelt in het hele district bestaande uit 40 dorpen. Op dit moment zijn er dankzij Pachamama Raymi ongeveer 160 families die forellen produceren in het district Ocongata, waarvan 97 families zelfs een vergunning hebben om die vis ook te verkopen. Helaas hebben de 8 dorpen in Ocongata die door Leren van Elkaar worden gefinancierd weinig geschikt water voor de visteelt, zodat in die dorpen naar verhouding weinig visproducenten aanwezig zijn. Dit neemt niet weg dat visteelt duidelijk aan het beklijven is in Ocongata.

Knelpunten betreffende de uitvoering van het project in het buitenland

a) Noodzaak voor verdieping en verbreding

Een groot aantal innovaties is inmiddels door velen geïmplementeerd, zoals hiervoor uiteengezet. “Huiselijke” zaken als toiletten en verbeterde keukens waren in het begin bijzonder attractief, maar voor velen is dit nu een gepasseerd station. Het project is daarom een jaar eerder dan verwacht, gestart met “verdieping en verbreding”, zijnde de laatste fase van het project. Onderwerpen als groente- en fruitteelt, kleinvee, visteelt, melk- en vleesproducten dienen daarom, te worden georiënteerd op productie voor de markt.

b) Vertrouwen in de jurering

De jurering wordt gedaan door vertegenwoordigers die door elk van de dorpen zijn gekozen. Bij de onderverdeling van het prijzengeld zijn er eind 2008/begin 2009 problemen ontstaan. Een aantal juryleden hield zich niet aan de vastgestelde regels voor toekenning van prijzen. Hierdoor ontstond er wroeging bij deelnemers, die vanuit hun geleverde goede prestaties hadden verwacht een prijs in de wacht te slepen. Meer in het algemeen werd het vertrouwen in de gang van zaken geschonden, waardoor op haar beurt de voortgang is vertraagd. Correctie van deze fouten bleek niet eenvoudig te zijn, maar ligt inmiddels goeddeels achter ons. De nodige maatregelen zijn genomen om herhaling van dit fenomeen te voorkomen.

c) het dorp Callanga ligt binnen het Manu National Park

De voortgang in het uiterst moeilijk te bereiken dorp Callanga is dit jaar helaas verder verslechterd. De nationale dienst (ex-INRENA) is een frontale aanval begonnen tegen de verschillende elementen in het Manu National Park die zij ervaren als bedreigend voor de natuurbescherming. Ons project is één van die “bedreigende” elementen. Daarnaast zijn verschillende toeristische ondernemingen het slachtoffer geworden van de agressieve aanpak van de parkbeheerder. Ook de bevolking van het dorp Callanga heeft te lijden onder het nieuwe bewind.

Eén van onze Nederlandse donateurs heeft aangeboden om de bevolking van Callanga een alternatief te

bieden, door middel van aankoop van grond buiten het park. Echter, deze optie werd door de bevolking van Callanga ervaren als een bedreiging voor het voortbestaan van hun dorp in het park zelf, want zij verwachten dat de parkbeheerder de situatie aan kan grijpen om de hele bevolking te verplaatsen naar het nieuw aan te kopen terrein buiten het park. Het beoogde terrein is derhalve niet aangekocht.

Ex-INRENA heeft het onmogelijk gemaakt voor het project om haar activiteiten in Callanga voort te zetten. Ditzelfde geldt overigens ook voor het district (de gemeente) Challabamba waar Callanga onder valt. Het isoleren van de bevolking van dit dorp heeft ernstige gevolgen voor hun gezondheidszorg, onderwijs en andere overheidsdiensten waar de bevolking recht op heeft, en die broodnodig zijn voor hun ontwikkeling. In dit verband kunnen daarom vragen worden gesteld over de relatie –het conflict- tussen natuurbescherming en mensen. Deze vragen heeft het project voorgelegd aan de betreffende autoriteiten door middel van een projectdocument, een voorstel tot oplossing van dit conflict . Hierop is nog niet gereageerd.

Een enkel bijzonder schrijnend geval wordt op persoonlijke titel geholpen (een weduwe met vijf kinderen, die in het ziekenhuis van Cusco wordt behandeld voor kanker). Daarnaast doen enkele mensen uit Callanga mee aan training op het gebied van de koffie- en fruitteelt. Van enig relevant effect op de bevolking van Callanga als geheel, kan op deze manier geen sprake meer zijn.

Wijze van evaluatie

- Aan het eind van elke wedstrijd zijn de resultaten geëvalueerd door vertegenwoordigers van de doelgroep (de juryleden) op basis van de wedstrijdcriteria. Elk deelnemend dorp en elke deelnemende familie is tijdens het 1^e projectjaar dus twee maal bezocht en geïnterviewd door 2 speciaal hiervoor opgeleide juryleden. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het regelmatig voorkomt dat families te kennen geven dat ze niet willen worden beoordeeld, bijvoorbeeld omdat ze er van uitgaan dat ze toch niet voor een prijs in aanmerking zullen komen. Dit laatste betekent dat lang niet iedere deelnemer wordt beoordeeld en niet alle resultaten worden geregistreerd op de juryformulieren.

Het projectteam heeft de voortgang van het project continu gevolgd en geëvalueerd. Daarbij stelde het zich steeds de volgende vragen:

- Worden de activiteiten op zodanige wijze uitgevoerd dat mag worden verwacht dat de doelstellingen worden gerealiseerd? En zo niet, wat zijn dan de meest aangewezen maatregelen?
- Is de intensiteit van kennisuitwisseling voldoende?
- Zijn de geldprijzen hoog genoeg om families en gemeenschappen te motiveren tot deelname aan de wedstrijden, tot het toepassen en verbeteren van nieuwe beheer- en werkmethoden? Of zijn ze te hoog, zodat er eigenlijk meer gemeenschappen mee zouden kunnen doen met het project?
- De projectmedewerkers hebben grote hoeveelheden foto's genomen. Een klein aantal van die foto's staat op www.millennium-champ.org. De organisatie van de enorme hoeveelheid materiaal is onder de maat.
- Eind 2009 is een gender-evaluatie van het project uitgevoerd. De aanbevelingen worden gaandeweg verwerkt.
- In de periode augustus t/m oktober 2008 heeft Dr. Enrique Nolte het project geëvalueerd in de districten Caicay, Challabamba en Ocongate.

Duurzame aanpak

De ervaringen van het 1^e en 2de projectjaar tonen overduidelijk aan dat het project 'Leren van de Besten' door de doelgroep wordt aangegrepen om haar kwaliteit van leven ingrijpend te verbeteren. Het hoge deelnemerspercentage zorgt ervoor dat de talloze innovaties en verbeteringen zich als een 'lopend vuurtje' door het werkgebied verspreiden.

Het zijn de families zelf die alle activiteiten uitvoeren en zich daardoor nieuwe vaardigheden en beheersmethoden eigen maken: van het bouwen van toiletten tot het verbeteren van kookplaatsen en keukens, van het kweken van bomen tot het veranderen van de wijze waarop de weidegronden worden begraasd. De aanleg van boomkwekerijen, de productie van humus en compost, het bouwen van de onderkomens voor het vee enz., enz.

De deelnemers steken veel tijd en soms zelfs hun schaarse geld in het realiseren van de activiteiten. En dat doen ze omdat ze er de zin van inzien.

Dat is de eerste garantie dat ‘Leren van de Besten’ duurzame resultaten zal genereren.

‘Leren van de Besten’ verspreidt heel veel kennis en vaardigheden, maar stelt, met uitzondering van voornamelijk boomzaden geen materialen of wat dan ook ter beschikking. Doordat de nieuwe kennis en kunde op eigen kracht, zonder verdere financiële en materiële hulp van buitenaf, met succes wordt toegepast, neemt het gevoel van eigenwaarde en de daadkracht van de deelnemers enorm toe.

Dat is de tweede garantie dat ‘Leren van de Besten’ duurzame resultaten zal genereren.

‘Leren van de Besten’ is zeker niet het eerste Pachamama Raymi project. Niet alleen in Peru, maar ook in Bolivia, Guatemala en Chili zijn Pachamama Raymi projecten uitgevoerd op kleine en op grote schaal. De ervaring leert dat er, in geval van kleine, maar uiterst intensieve Pachamama Raymi projecten, ongeveer 2 jaar nodig zijn om de veranderingen te laten bekliven. In geval van projecten met 10 of meer gemeenschappen is de benodigde looptijd 3 tot 4 jaar.

Zoals bij alle projecten is er ook bij Pachamama Raymi projecten een terugval zodra de projectorganisatie vertrekt. De ervaring leert dat die terugval in het meest ongunstige geval zo’n 20% bedraagt. Dit betekent dat er niets overblijft van een project dat met succes 20 van elke 100 families heeft aangezet tot het toepassen van allerlei veranderingen.

Daarom zal het project ‘Leren van de Besten’ haar activiteiten pas beëindigen wanneer ten minste 50% van de families de doelstellingen en eindresultaten van het project hebben gerealiseerd. Zelfs wanneer de ‘terugval’ na beëindigen van het project heel hoog is dan is er nog altijd zo’n 30% van de bevolking die de nieuwe aanpak en werkwijze blijft gebruiken. Volgens de theorie van de sociale wetenschappen is 30% voldoende om er voor te zorgen dat de veranderingen zich snel en op eigen kracht verspreiden naar de rest van de bevolking.

Doorgaan totdat ten minste 50% van de bevolking de nodige veranderingen heeft doorgevoerd is de derde garantie dat ‘Leren van de Besten’ duurzame resultaten zal genereren.

De ervaring leert, dat, wanneer de Pachamama Raymi methodologie wordt toegepast, er hooguit 4 jaar voor nodig is om het zelfvertrouwen, het eigen initiatief en de daadkracht van de doelgroep zodanig te vergroten, dat zij in staat is om, op eigen kracht en zonder verdere hulp van buitenaf, het gebruik van haar hulpbronnen én de kwaliteit van haar leven verder te verbeteren. Wedstrijden zijn dan niet meer nodig, aangezien de doelgroep tegen die tijd een veel betere stimulans heeft ontdekt: de ecologische, economische en sociale resultaten van haar eigen inspanningen.

En dan is er nog een vierde factor die bijdraagt aan de duurzaamheid van de resultaten: de mate van lokale inbedding. De projectorganisatie streeft daarom naar een nauwe samenwerking met de besturen van de deelnemende districten. In Peru hebben de districtsbesturen de wettelijke verplichting om de sociaaleconomische ontwikkeling binnen hun jurisdictie te stimuleren. Het project wil de lokale overheid in die taak steunen, maar niet vervangen. De samenwerking met burgemeesters, wethouders en het overige personeel wordt steeds beter.

3. De voorlichtings- en fondsenwervingsactiviteiten in Nederland

De voorlichtings- en fondswervingsactiviteiten zoals beschreven in dit jaarverslag hebben betrekking op het tweede projectjaar en betreft de periode januari 2009 tot en met december 2009

Met onze voorlichtende activiteiten hebben wij in 2009 onze werkzaamheden onder de aandacht gebracht van inwoners van Nederland. Hierbij richten we ons naast individuen met name op verenigingen en clubs. De nadruk van deze activiteiten ligt met name op het Westland, Voorne-Putten en de regio Rotterdam.

Onze organisatie kent hierbij 5 personen die zich hierin heel actief manifesteren. De voorlichtende activiteiten zijn er op gericht mensen kennis te laten nemen van ons initiatief en de goede resultaten die we daarmee behalen, het aantrekken van mensen om onze kerngroep te versterken en bedrijven, stichtingen en privépersonen onze werkzaamheden financieel en moreel te laten ondersteunen.

In 2009 hebben we de volgende voorlichtende activiteiten ontplooid:

- Presentaties aan ondernemersverenigingen (1)
- Presentaties aan ondernemers en stichtingen die ons al steunen (16)
- Presentaties aan potentiële nieuwe financiers (ondernemingen, privépersonen, stichtingen) (3)
- Het uitbrengen van nieuwsbrieven
- Het onder de aandacht houden van onze website www.stichtinglerenvanelkaar.nl
- Benefietgala "videoclip van het jaar" waarbij de Loyalty and Charity award is gewonnen

Naast de voorlichtende activiteiten heeft stichting Leren van Elkaar verschillende fondsen aangeschreven met de vraag de werkzaamheden van Stichting Leren van Elkaar financieel te ondersteunen. Dit heeft de volgende resultaten opgeleverd:

• FEMI Foundation	€ 25.000,=
• NCDO	€ 55.000,=
• Oxfam Novib	€ 35.000,=
• ASN bank	€ 1.000,=

Totale opbrengst fondsenwerving	€ 116.000,=

4. Bestuurlijke voornemens en afsluitende opmerkingen

Wijzigingen en voornemens

Het bestuur heeft voor 2010 geen noemenswaardige wijzigingen doorgevoerd. De samenwerking met Wim van Immerzeel wordt als goed ervaren en Piet Romein is, als mede-initiatiefnemer nog altijd intensief betrokken als adviseur van de stichting. Samen met de ondersteuning vanuit Mano – Bureau voor Maatschappelijke Ontwikkeling, op het gebied van projectmanagement en fondsenwerving, ziet het bestuur de komende 2 projectjaren met vertrouwen tegemoet.

Het bestuur is daarnaast zeer tevreden over het presteren van partnerorganisatie Pachamama Raymi. Het project zal worden voortgezet in de districten Caicay, Ocongate en Challabamba.

Het beschikbare budget vanuit Nederland voor 2010 is in januari van dat jaar vastgesteld op tenminste €150.000,-.

Afsluitende opmerkingen

Het eigen vermogen is vrij besteedbaar. In de statuten van de Stichting Leren van Elkaar zijn geen bepalingen opgenomen met betrekking tot het vormen van reserves met een beperkte bestedingsmogelijkheid.

Bij ontbinding van de Stichting wordt een eventueel batig saldo zoveel mogelijk besteed in overeenstemming met het doel van de Stichting, dan wel uitgekeerd aan een andere liefdadige instelling, zoals bedoeld in artikel 6.33 van de Wet Inkomstenbelasting 2001.

Annex 1. Eindresultaten en deelresultaten 1 t/m 10, volgens het projectplan

Voor het eind van het vierde jaar van uitvoering zullen de volgende eindresultaten zijn gerealiseerd:

a) de inkomsten, de beschikbaarheid en de variëteit van voedsel zullen sterk zijn verbeterd, doordat:

- R1) ten minste 50% van de families een veel betere manier van fokken van cavia's, pluimvee en varkens zal hebben geïmplementeerd.
- R2) ten minste 50% van de families de productie van hun veestapel zal hebben verdubbeld. Onder andere doordat de boeren hun vee 's nachts onderbrengen in stallen. Daardoor hebben de dieren 's nachts minder energie nodig om zich warm te houden, waardoor er meer energie overblijft om vlees, melk, wol en nageslacht te produceren.
- R3) ten minste 50% van de families de opbrengsten van hun landbouwteelten zal hebben verdubbeld, onder andere door het verbeteren van de irrigatie, een betere selectie en opslag van zaad en pootgoed en een beter gebruik van natuurlijke mest.

b) de samenstelling en de bereidingswijze van de maaltijden zullen sterk zijn verbeterd, waardoor:

- R4) de chronische ondervoeding van kinderen tussen 0 en 5 jaar zal dalen van het huidige niveau van 40% naar minder dan 5%. Om het terugdringen van de ondervoeding te monitoren (en dit belangrijke aspect onder de aandacht te houden) zullen van alle kinderen maandelijks het gewicht en de lengte worden bepaald. De veelvoorkomende darminfecties zullen worden teruggedrongen door de doelgroep te motiveren om toiletten te bouwen en op regelmatige basis (natuurlijke) medicijnen in te nemen.
- R5) het percentage zwangere vrouwen met bloedarmoede zal zijn gedaald van het huidige niveau van 33% naar minder dan 3%.

c) de conditie en het beheer van bossen, landbouwgronden en weilanden zal sterk zijn verbeterd, doordat:

- R6) er ieder jaar graszaad zal worden geoogst van gezonde weidegronden om het vervolgens in te zaaien op de slechte stukken.
- R7) 600 hectare zal zijn (her)bebost. Om dit te bereiken wordt de doelgroep gemotiveerd om boomkwekerijen op te zetten voor de productie van jonge aanplant uit zaden van de bestaande boompopulaties.
- R8) de oppervlakte aan akkers met irrigatie zal zijn verdubbeld. Boeren experts uit andere delen van Peru zullen hun kennis en kunde overdragen aan de doelgroep, wat zal leiden tot een veel betere benutting van het beschikbare water.
- R9) het landbouwareaal zal zijn uitgebreid met ten minste 4 hectare per gemeenschap per jaar, onder andere door de aanleg van landbouwterrassen.

d) het project zal ook een belangrijke verbetering geven van:

- R10) de kwaliteit van op zijn minst 50% van de woningen, onder andere door de doelgroep te motiveren om hun kookplaatsen te verbeteren (zodat er minder hout wordt verbruikt en de rookoverlast vermindert) en meubels te vervaardigen.
- R11) de persoonlijke hygiëne, onder andere doordat op zijn minst 50% van de families een toilet zal hebben gebouwd en het kleinvee zal hebben ondergebracht in kooien. Ten minste 80% van de dorpen zal haar (zwerf)afval hebben ondergebracht in vuilniskuiten.